

ಶರಣ ಹರಳಯ್ಯನವರ ಪವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ಗುರುನಾಥ ವಿಠಲ*

*ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ.

Abstract:

ಶರಣರಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾಶರಣನಾದ ಹರಳಯ್ಯನವರು ದಿನನಿತ್ಯ ಕಾಯಕದೊಂದಿಗೆ ದಾಸೋಹ ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಶರಣ ಶರಣೆಯರ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಚರ್ಚೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರ್ಯಾರೂ ಯಾವ-ಯಾವ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅನುಭವಮಂಟಪದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯ ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸತೊಡಗಿದರು. ಇದರಿಂದ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚತೊಡಗಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮಹಾನ್ ವಚನಕಾರ ಶಿವಶರಣ ಹರಳಯ್ಯನವರ ವಚನ ಮತ್ತು ಪವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮಹತ್ವತೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

Keywords: ಶಿವಶರಣರು, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬಸವಣ್ಣ, ಹರಳಯ್ಯ, ಅನುಭವಮಂಟಪ, ಪವಾಡ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರು ಕೈಗೊಂಡ ನಿಲುವುಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಮೂಲಾಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಅನುಭವಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಂಥನವಾಗಿ ಶರಣ-ಶರಣೆಯರ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಶರಣರು ಬಹಳ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ನನ್ನ ತಂದೆ ಸ್ವರೂಪರಾದ ಹರಳಯ್ಯನವರು ಎಲೆಮರೆಯ ಕಾಯಿಯಂತೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹರಳಯ್ಯನವರಿಂದ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಆಗ ಹರಳಯ್ಯನವರು ಆಗಲಿ ತಂದೆ, ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಕೇವಲ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪರಿಹಾರದೊಡನೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಶರಣರು ಬರಿ ವಚನಕಾರರಲ್ಲ. ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಜನರ ಭವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರು ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದರು. ಹರಳಯ್ಯನವರು ನನ್ನ

Please cite this article as: ಗುರುನಾಥ ವಿಠಲ. (2022). ಶರಣ ಹರಳಯ್ಯನವರ ಪವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ. ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ನೋವೇಟಿವ್ ರೀಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, 1(5), 1-6.

ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟೇನೆ ಹೊರತು ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಲಾರನೆಂದು ವಚನವಿತ್ತರು. ಹರಳಯ್ಯನವರು ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿದನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲಾ ಶರಣರು ಸಂತೋಷಗೊಂಡರು. ಹರಳಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಮನದ ಇಚ್ಛೆ ಇಂದು ಫಲಿಸಿತು. ಆ ಶಿವನಿಂದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ತೋರಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಮರುದಿನವೆ ಶ್ರೀಶೈಲ ಪರ್ವತದತ್ತ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಶ್ರೀಶೈಲ ಪರ್ವತ

ಹೀಗೆ ಪ್ರಚಾರ-ಗೈಯುತ್ತ, ಗೈಯುತ್ತ ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ನಡೆದ ಹರಳಯ್ಯನವರು ಶ್ರೀಗಿರಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಕಡಿದಾದ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಕ್ಕಲು ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ಏರಿ ಇಳಿಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತಪ್ಪಸ್ಸು ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾತು. ಶಿವಶರಣ ಹರಳಯ್ಯನವರು ಶ್ರೀಗಿರಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದವು. ಪಕ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳತೊಡಗಿದವು. ಹೂಗಿಡಗಳೆಲ್ಲ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟಂತಹ ಹೂಗಳನೆಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲತೊಡಗಿದವು. ಗಿಡ ಮರಗಳೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕೆ ನಿಂತವು. ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳೆಲ್ಲ ಜೈಕಾರ ನಾದಗಳನ್ನು ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿಸತೊಡಗಿದವು. ಹೀಗೆ ಇಡೀ ಪರ್ವತಮಯ ಪ್ರದೇಶವೇ ಹರಳಯ್ಯನವರ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸತೊಡಗಿತ್ತು.

ಆನಂದ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಜಪ ತಪಗಳನ್ನು ಗೈಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ತನಗೆ ತಾ ಗುರುವಾಗಿ ತನಗೆ ತಾ ಭಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಸಿದ್ಧಿಗೊಂಡು ತನು ಮನ, ಭಾವ ಭಕ್ತಿಗಳನೆಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ, ಏಕಚಿತ್ತ ಭಾವದಿಂದ ಧ್ಯಾನಸಕ್ತನಾಗಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಕುಳಿತರು. ಐಕ್ಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯನೇ ಅಂಗಸ್ಥಲವೆನಿಸಿದರು. ಚಿತ್‌ಶಕ್ತಿ ಸಮರಸ ಭಕ್ತಿ, ಸದ್‌ಭಾವ ಹಸ್ತ ಹೃದಯವೇ ಮುಖವಾಗಿ, ತೃಪ್ತಿಯೇ ಪದಾರ್ಥವಾಗಿ, ಸುತ್ತಪ್ತ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತು. ಆತ್ಮತತ್ವಾಂಗವಾಯಿತು. ಆಜ್ಞಾ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರ ಪ್ರಣಮ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಐಕ್ಯದಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡವು. ಆಗ ಹರಳಯ್ಯನವರು, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವನ ರೂಪಗಳಾದ ಇವರ ಭಾವ, ಭಕ್ತಿ, ಸಾಧನೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಆ ಶಿವನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಗೊಂಡು ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವರ ಕಾಯಕದ ಅಸ್ತವಾದ ರೆಂಪಿಗೆಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಆ ರೆಂಪಿಗೆ ತಾನು ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯ ಅನಿವಾರ್ಯವೆನಿಸುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದರೆ ಸಾಕು, ಭೂಮಿಯಿಂದ ನೀರು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನೀರು ಹರಿಯುವುದೆಂದು ಹೇಳಿ ವರವನ್ನಿತ್ತು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವನು. ಹೀಗೆ ಹರಳಯ್ಯನವರು ಶ್ರೀಶೈಲ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವನ ರೂಪಿಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಗೈಯುತ್ತ ಕಗ್ಗುಂಡಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದರು.

ಕಗ್ಗುಂಡಿ ಗ್ರಾಮ

ಹರಳಯ್ಯನವರು ಶ್ರೀಶೈಲ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟು ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲೂಕಿನ ಕಗ್ಗುಂಡಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತರು. ನೆಲೆ ನಿಂತ ಹರಳಯ್ಯನವರು, ನಿತ್ಯ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಚನಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಆರ್ಪಿವರದಿಸಿ ಅವರ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಮಾಯಾ ಮಾಟ ಭೂತ ಪಿಶಾಚಿ ಹಲವಾರು ರೋಗಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತಾ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಜನರು ಇಂತಹ ಮಹಾನ್ ಶರಣ ಸಾಕ್ಷತ ಶಿವನ ಸ್ವರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಜನರು ತಿಳಿಯ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಬಂದ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಮುಂದೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಕಗ್ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಹರಳಯ್ಯನವರ ಮಠ, ಹೆಂಚಿನ ಹಳೆಯ ಮನೆ, ಮನೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಕೋಣೆ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹರಳಯ್ಯನವರ ದೇವಸ್ಥಾನವಿರುವುದನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ನೋಡಬಹುದು.

ಹರಳೆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆ

ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಗೈಯುತ್ತ ಹರಳೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ಗ್ರಾಮವು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ತಾಲೂಕು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಹರಳಯ್ಯನವರು, ಊರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಆಲದ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಹರಳಯ್ಯ, ತಾನು ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ ಬಸವ ತತ್ವಗಳನ್ನು, ವಚನ, ಜಾತಿ, ಮತ ಪಂಥಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಪದೇಶ ಗೈಯುತ್ತ ಕೆಲವು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಒಂದು ದಿನ ಊರಿನ ಜನರು ಅಪ್ಪಾ ಹರಳಯ್ಯ ತಂದೆಯವರೆ ಮಳೆಗಾಲ ಬಂತೆಂದರೆ ನಾವು ಸಾವು ನೋವಿನ ಮಧ್ಯೆ ಬದುಕುತ್ತೇವೆ. ಕಾವೇರಿ ಅಮ್ಮನ ಅರ್ಚನಾ ಹೇಳತೀರದು. ನದಿ ತುಂಬಿ ಬಂತೆಂದರೆ ನಾವು ಊರೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ತಮ್ಮ ಅಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡರು. ಅದು ಹರಳಯ್ಯನವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಗಾಧವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಕೊನೆಗೊಂದು ದಿನ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಗಂಗಾಮಾತೆಗೆ (ಕಾವೇರಮ್ಮ) ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಬೇಕು ಅವಳಿಂದ ಹೇಗೆ ವರ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತನೆಗೊಳಗಾದರು. ಒಂದು ಶುಭದಿವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ ಸಾಧನೆಗಳಾದ ಮಹೇಶಸ್ಥಲ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸ್ಥಲ, ಜಂಗಮ ಸ್ಥಲ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಂದಾಗಿಸಿ ಕಠಿಣಯೋಗ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ವಿಷ್ಣು ಶಕ್ತಿಯಾದ ನೀರು ಈಶ್ವರನಿಂದ ವಾಯು ಶಕ್ತಿಗಳು ಸದಾಶಿವನಿಂದ ಆಕಾಶತತ್ವಗಳು ಐಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿಸಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯೋಗಸಾಧನೆಗೆ ಫಲದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಗೊಂಡ ಗಂಗಾಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಹರಳಯ್ಯನವರು ನನ್ನ ಭಕ್ತರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು ತಾಯೀ ಎಂದು ಬಹಳ ಕನಿಕರದಿಂದ ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವೆಂಬಂತೆ ಗಂಗಾಮಾತೆಯಿಂದ ಬೆಳಕು ಕಂಡರು. ಇದೇ ವರವಾಗಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡ ಹರಳಯ್ಯನವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತೃತೀಯಾವಾಗಿ ಅದ್ಭುತ ಲೀಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಹರಳೆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪವಾಡ

ಕಾವೇರಮ್ಮನ (ಗಂಗಾಮಾತೆ) ದರ್ಶನ ಪಡೆದ ವರಪುತ್ರ ಶ್ರೀ ಶಿವಶರಣ ಹರಳಯ್ಯನವರು ಶಿವ ಪೂಜೆಗೈದು ತಿರುಗಾಡಿದ ಭೂಮಿಯೇ ಹರಳೆ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡಾ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಚಪ್ಪಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಹೋದರೆ ಅವರಿಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವರ

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ದುರ್ಘಟನೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ಸ್ಥಳದಿಂದಲೇ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಕಲ್ಲಾಗಲಿ, ಮಣ್ಣಾಗಲಿ ಯಾರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಅನೇಕರು ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮೈ ಉರುಪಿನಿಂದಾಗಿ ಬಳಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಅರಿತ ಮೇಲೆ ಆ ತಂದೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ ನೋವು ಕಡಿಮೆ ಆದಂತಹ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆ ಒಂದು ಎಕರೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣು ಆ ಊರಿನ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ತನ್ನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಳು. ಆ ತಂದೆ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಬೆಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರಲೆಂದು ತಕರಾರಿ ತೋಟಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಳು. ಬೆಳೆ ಏನೋ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಫಲವು ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಂತು ಆದರೆ ಆ ಇಡೀ ತೋಟದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲ ಕಹಿಯಾಗಿತ್ತು. ಯಾರು ತಿನ್ನುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ದನಗಳು ಕೂಡ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೇಕೆ ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಊರಿನವರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಯಾರು ಏನನ್ನೂ ಆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತಿಲ್ಲ. ಆ ಎರಡು ಎಕರೆ ಜಮೀನಿನ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಹೀಗಾಗಿರುವುದು. ಅವರು ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಅಯ್ಯಂಗಾರ, ಇವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲ ತಾಲೂಕಿನವರು, ಇವರು ತಾವು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಉಳಿವಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರವೇಶ

ಶ್ರೀ ಶಿವಶರಣ ಹರಳಯ್ಯನವರು ಹರಳೆ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಹೊರಟು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಗೈಯುತ್ತ ಇಂದಿನ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಳಿವಿ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯವೊಂದನ್ನು ಕಂಡರು. ಅಲ್ಲಿಯ ರಮಣೀಯ ಸೌಂದರ್ಯ, ಸೊಗಸನ್ನು ಕಂಡು ಮನಸೋತರು. ಅಲ್ಲಿರುವ ವನ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದವು. ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಸುತ್ತಲೂ ಎಲ್ಲೂ ನೀರಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಗತಿ ಹೇಗೆಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಚಿಂತಿಸಿದ ಹರಳಯ್ಯನವರು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತರು. ಆದರೆ ಹಸಿವು ನೀರಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗತೊಡಗಿತ್ತು. ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದಾರಿ ಕಾಣದೆ ಶಿವನಾಮ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ರೆಂಪಿಗೆಯಿಂದ ಆ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಚುಚ್ಚಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ನೀರು ಧಾರಕಾರವಾಗಿ ಹರಿದು ಬರತೊಡಗಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಅದು ಹರಳಯ್ಯನ ಕುಂಡ, ಹರಳಯ್ಯನ ಚಿಲುಮೆ ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಆಗ ಹರಳಯ್ಯನವರು ನೀರು ಕುಡಿದು ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.

ಚಿಲುಮೆ ಗುಂಡಗಳ ಮಹಿಮೆ

ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಹರಳಯ್ಯನ ಚಿಲುಮೆ ಅಥವಾ ಹರಳಯ್ಯನ ಕುಂಡವೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ಕುಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಣ್ಣೀರಿನ ಕುಂಡ ಇನ್ನೊಂದು ಬಿಸಿ ನೀರಿನ ಕುಂಡಗಳಾಗಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿವೆ. ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆ ಆಗಬಾರದು, ಕೊರೆವ ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ತಣ್ಣೀರಿನ ಸ್ನಾನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವೆಂದು ಅರಿತು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ? ರಕ್ಷಕಳಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ನೆನಸಿದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ವರವಾಗಿ ಬಂದು ಧರೆಯಾಗಿ ಹರಿದು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕುಂಡಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಕುಂಡಗಳ

ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಅಗೆದು ಗುಹೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ತಪ್ಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲು ಕೂಡಾ ಹರಳಯ್ಯನ ಗವಿ ಆ ಕುಂಡಗಳ (ಝರಿ) ಮೇಲೆ ಇದೆ. ಮೇಲೆ ಗವಿ, ಕೆಳಗೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ಕುಂಡಗಳು ಇವೆ. ಶಿವಶರಣ ಹರಳಯ್ಯನವರು ನಿತ್ಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಹರ (ಮಹಾದೇವ) ನನ್ನ ಆರಾಧಿಸಿ ಆ ಹರನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡು ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದರು. ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡಾ ಆ ಕುಂಡದ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತು ಹರಹರ ಮಹಾದೇವ ಎಂದು ಕೂಗಿದರೆ ಕುಂಡದಲ್ಲಿನ ಬುಗ್ಗೆಗಳು ಜೋರಾಗಿ ಹೊರ ಬಂದು ನೀರನ ರಭಸವು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಚಿಲುಮೆಯ ಗುಂಡಗಳೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಸೀಗುಣಿಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆ

ಉಳಿವೆ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಕರಿಬೆಟ್ಟದ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೊರಟ ಹರಳಯ್ಯ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಗೈಯುತ್ತ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಿಜಾಪೂರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ವಿಶಾಲ ಮರ ಭೂಮಿಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರು. ಸುಮಾರು 50-60 ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳು ಕಂಡವು. ಇಂಥ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಬದುಕುವುದು ಹೇಗೆ? ದನಕರುಗಳು ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬಳಲುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರು. ಕರುಳು ಚುರ್ ಎಂದಿತ್ತು. ನೊಂದವರು, ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆ ಶರಣನ ಕರುಳು ಕರಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಸೀಗುಣಿಸಿಯಿಂದ 2 ಕಿ.ಮೀ. ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಆಲದ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತರು.

ಶರಣರ ವಾಣಿ, ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಬರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚತೊಡಗಿತು. ಇವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ತಂದೆ ನಮಗೆ ಸದಾ ನೀರಿನ ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಹೇಗಾದರು ಮಾಡಿ ಮಾರ್ಗ ತೋರಬೇಕೆಂದು ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ಹರಳಯ್ಯನವರು ಜನರ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ನೋವು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ. ತಾವು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಪೂಜಾ ಪಾಠ ಮುಗಿಸಿ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಭೂತಿ ಧರಿಸಿ ನಾಳೆ ಬನ್ನಿರೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಧ್ಯಾನಸಕ್ತರಾಗಿ ಕುಳಿತು ಯೋಗ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದರು. ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿನ ರೆಂಪಿಗೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಮಣ್ಣು ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನೀರು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಉಕ್ಕಿ ಹೊರ ಬಂದು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಹರಿಯ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ರೆಂಪಿಗೆಯಿಂದ ಅಗೆದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನೀರು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಹೊರಚಿಮ್ಮಿ ಹರಿಯ ತೊಡಗಿತ್ತು.

ಬೆಳಗಾದ ತಕ್ಷಣ ಊರ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಕಾತುರವಾಗಿ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಸ್ನಾನ, ಪೂಜೆಗೈದು ವಿಭೂತಿ ಧರಿಸಿ ಬರತೊಡಗಿದ್ದರು. ಹರಳಯ್ಯನವರು ಆಲದ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಧ್ಯಾನಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಎರಡು ಕಡೆಯಿಂದ ನೀರು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ಜನರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹರಳಯ್ಯನವರಿಗೆ ಜೈಕಾರ ಹಾಕಿದರು ಎಲ್ಲರೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹರಳಯ್ಯನ ಪಾದವನ್ನು ಅದೇ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದು ಪೂಜೆಗೈದು ಪುನೀತರಾದರು. ಹರಳಯ್ಯನವರ ಕೆಲವು

ದಿನಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಬಳಿಕ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಈ ರೀತಿ ಹರಳಯ್ಯನವರ ಪವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪರಮರ್ಶನಾ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಬಾಲಚಂದ್ರ ಜಯಶೆಟ್ಟಿ. (2008). ಹರಳಯ್ಯ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಎಸ್ ಹರಸೂರ್. (2008). ಶಿವಶರಣ ಹರಳಯ್ಯ. ಶಿವಶರಣ ಹರಳಯ್ಯನವರ ಪೀಠ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವ ಪ್ರಚಾರ ಸಮಿತಿ.
- ಜಯಶ್ರೀ ದಂಡೆ. (2008). ಶರಣರ ಜೀವನ. ಕವಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಜಯಶ್ರೀ ದಂಡೆ. (2012). ಹರಳಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕಗಳು. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.